

LEBİB MEHMED EFENDİ'NİN TUHFİ VE NUHBE'YE TAZMİNÂTI (METİN)

Tuncay ÖZTÜRK

Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Mezunu

ÖZET

Manzum sözlüklerin bir kısmı yazıldıkları dönemlerde ve daha sonralarında okullarda ders kitabı olarak okutulmuş, bazılarında şerhler, tazmînâtlar yazılmıştır. Lebib Mehmed Efendi 1785'te İstanbul'da doğmuş, çeşitli devlet görevlerinde bulunduktan sonra 1867 yılında vefat etmiştir. Lebib Efendi, Tuhfe ve Nuhbe'ye yazdığı tazmînâtını 1847 yılında tamamlamıştır. Manzum bir sözlük olan bu eser toplam 55 varedir. 660 beyit ve bir tahmisten oluşmaktadır. Bu çalışmayla amacımız bu manzum sözlüğün metnini bilim âleminin istifâdesine sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Metin neşri, manzum sözlükler, Tuhfe-i Vehbî, Nuhbe-i Vehbî, Lebib Mehmed Efendi, tazmînât*

LEBİB MEHMED EFENDİ'S TAZMİNAT TO TUHFİ AND NUHBE (TEXT)

ABSTRACT

Some of the verse dictionaries have been educated as lesson books at the schools in the school periods that they have been written and explanations have been added to some others. Lebib Mehmed Efendi was born in 1785 in İstanbul and after he had done various governmental functions, he died in 1867. Lebib Mehmed Efendi completed the explanation which he wrote to Tuhfe and Nuhbe in the year of 1847. This work that is a verse dictionary is totally 55 foils. It is to occur from 660 beyit and 1 tahmis. Which this work, our aim is to present the text of this verse dictionary to the benefit of world of science.

Keywords: *Lebib Mehmed Efendi, verse dictionaries, Tuhfe-i Vehbi, Nuhbe-i Vehbi, text publishing.*

Türk edebiyatında sözlük yazma geleneği, geçmişi oldukça eskilere uzanan bir gelenektir. Hatta bilinen ilk yazma eserlerimizden Divânu Lugati't-Türk de malum olduğu üzere bir sözlüktür. Bu eserde de olduğu gibi sözlükler bazen başka milletlere dilimizi öğretmek ya da diğer milletlerin dilini Türk insanının öğrenmesini sağlamak için yazılmış, bu amaçlarla medreselerde öğrencilere okutulmuştur. Kolay ezberlenmesi ve öğrenilmesi sebebiyle bu sözlükler manzum olarak da kaleme alınmıştır. Sünbülzâde Vehbî Efendi'nin Tuhfe ve Nuhbe adlı eserleri de böyledir. Tuhfe, 1782 yılında tamamlanmış Farsça - Türkçe; Nuhbe, 1799 yılında tamamlanmış Arapça - Türkçe manzum lugatlerdir. 19. yüzyılda yaşamış olan Mehmed Lebib Efendi, Sünbülzâde Vehbî Efendi'nin bu manzum lugatlerini tazmin yoluyla bir eser meydana getirmiştir.

Tazmîn, başkasına ait olan bir mısra veya beyti isim tasrîh ederek veya etmeyerek intihâl veya tevâriid olmaksızın kendi şiirine alma sanatıdır. (Devellioğlu 2005: 1044) Lebîb Efendi eserini 1847 yılında tamamlamıştır. Mehmed Lebîb Efendi, Tuhfe ve Nuhbe'den çeşitli kit'aları alıp, beyitlerin her satırının altına veya üstüne kendi beyitlerini eklemek suretiyle tazminatını oluşturmuştur. Şu şekilde daha anlaşılır olacaktır:

Vehbî: Kovanıdur haliyye nahl arı şehd ü asel baldur
Lebîb: Cenâb-ı Hakk o hayvâna 'inâyet itmiş isti'dâd

Lebîb: Mezâk-ı ehl-i dilde tatlu söz şîrîn sohbetler
Vehbî: Şekerdür kand u sükker kim şekercüye dinür kunnâd

Arapça-Türkçe, Farsça-Türkçe yahut Arapça-Farsça-Türkçe sözlükler, asırlar boyunca sırf mensur değil, manzum olarak da meydana getirilmiştir. *Lugat-ı Feriştioğlu*, *Subha-i Sibyan* ve *Nazmu'l-Cevahir*, manzum Arapça-Türkçe sözlüklerin birkaç ünlü örneğidir. (Ceyhan 2008: 116-117) Türkçe - Arapça manzum sözlüklerin ortaya çıkma sebeplerinin başında, İslam kültüründeki çoğu çalışmada olduğu gibi, Kur'an ve hadisleri doğru anlama ihtiyacı gelmektedir.

Edebiyat ve şiir sanatının ortaya konulmasında dil ve edebi unsurlarından istifade edilen Farsçanın, öğrenilme zorunluluğu, Anadolu'da meydana getirilen Arapça sözlüklerin Farsça izahlı olmalarından hareketle bu sözlüklerin anlaşılabilirliği için Farsçanın bilinmesi gerektiği ifade edilmiş ve Farsçayı öğretmek amacıyla Türkçe-Farsça manzum sözlükler vücuda getirilmiştir.

Manzum sözlüklerin asıl yazılma sebebinin klasik tarz dil öğretiminde ders kitabı olarak kullanılması olduğunu söylemiştik. Bunun yanında sayıların, kültür-edebiyat ve vezin bilgilerinin öğretilmesi gibi amaçlar da pek çok şaire manzum sözlük yazdırmıştır. (Yılmaz 2008: 4) Ayrıca bu eserler dîvân şairlerinin sanatta bir çeşitlilik vücuda getirmek için nazım lisanını ne garip mevzularda kullandıklarını göstermesi bakımından dikkate değer mahsullerdir. (Banarlı 1987: 782)

Mehmed Lebîb Efendi, Tophâne Rûz-nâmçecisi Mustafa Efendi'nin oğludur. 1785'te İstanbul'da doğmuştur. Çeşitli devlet görevlerinde bulunmuş, muhtelif tarihlerde Sırbistan, Arnavutluk ve Bosna cihetlerine muvakkat memuriyetlerle gönderilmiştir. Mevkufatiliğe, Zecriyye muhassıllığına (alkollü içkiler vergisi tahsildarlığı), Tersane müdüriyetine ve Harir Nezareti'ne tayin olmuştur. Bir müddet ma'zul kaldıktan sonra Şûrâ-yı Bâbîali Ziraat Meclisi âzâlıklarına memur olmuştur. 1840'ta Halep Defterdarlığına, 1843'te Rumeli Defterdarlığı'na tayin olmuştur. 2. Mahmud zamanında kurulan Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'de (İlk Danıştay) âzâlık yapmıştır. 1857 yılında Takvîm-i Vekâyi ve Matbaa-i Âmire Nezâretine tayin edilmiştir. 1862'de bu görevdeyken 15.000 kuruş maaşla emekli olmuş ve 1867'de vefat etmiştir. Kabri Eyüp'tedir.

Lebib Efendi, başı büyük, beyaz sakallı, kısa boylu, vücudu enli bir zattır. Zamanının ilim ve irfan ile ma'ruf olan ricâlındendir. Konağında ilmî ve edebî sohbetler yapılır, bu sohbetlere sık sık Ziyâ Paşa dahi katılırdı. Meclisine mülâzimet edenlerden

(gidip gelenlerden) Lutfî Efendi, tarihinin basılmayan kısmında Lebîb Efendi'nin vefatından bahsederken şöyle der:

“...Şuh-meşreb, pîr-i cevan-nümâ, hüsn-i tabiat ve ülfet ü musâhabette yektâ, meclisiyle iğtinâm olunur bir şâir-i bî hemtâ idi.” (İnal 1988: 868)

Fatin Dâvud da tezkiresinde Lebîb Efendi'nin şairliği hakkında şu sözleri kaydetmiştir:

“Müşârün-ileyh sür'at-ı tab'a mazhar bir şâir-i kesrü'l-eser olup eş'ârı şâirâne ve üstadâne vâki olmuştur.” (Çiftçi 2007: 362)

Eser 1846'da Takvimhâne-i Âmire matbaasında basılmıştır. 55 varaktır ve kıt'alardan oluşmaktadır. Toplam 660 beyit vardır. Son bölümde bir de tahmîs bulunmaktadır¹. Metinde şairin Tuhfe'den aldığı beyitleri *italik*; Nuhbe'den aldığı beyitleri ise tırnak içine (“ ”) olarak gösterdik.

Meclis-i Valâ-yı Ahkâm-ı 'Adliyye A' zâsından Sa'âdetlü Lebîb Efendi Hazretlerinin Nuhbe vü Tuhfe Manzûmelerinden Ba'zı Kıta'ât-ı Beligâneye Nazm Eyledikleri Tazminât-ı Şâ'irâneleridir.

(Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün)

Taîrî adı Şîzer ü Şebzîr ü Yezdân u Hudâ
İns ü cinniñ hâliki'dür cümle eşyâyı odur
Vaşfidir Perverdgâr u Kirdgâr Âmurzgâr
Hazret-i rezzâk-ı âlem 'Âlimü'l-ğayb-ı vedüd
Görücü binâ vü dânâ bilici ulu büzürg
Emr ü fermân-ı Hudâdır kullarınıñ olması
Rızık rûzî anı irişdirici rûzî-resân

Ol kerîm-i zü'l-celâle her nefes vâcib bize
Şâdıku'l-va' dü'l-emîn âlî-şiyem fahr-ı resül
Yaz nüvis oku be-h'ân Kur'an nevî çalış bi-güş
Şeyhîniñ üstâdınıñ her bâr-ı nuşu u pendini
Merdüm âdemdir civân-merdî sehâvet vir bi-dih
Bâ-huşuş olur ise in'am u infâk itdigiñ
Uçıcı perrende olmuştur melek adı sürüş
Elzem olan müslümâna emr-i Haqqı dinleyüp
Kîş milletdir şerî'at râh-ı dîn rûze oruc
Hâliki tevhid ü taşdik iderek peygamberi
Mescide mezket dînür daği ezân bang-ı namâz

Luţfına ihsânına muhtâc yekser mâsivâ
Yaradıcı Âferînde Büzürgî Kibriyâ
Kâdir ü Qahhâr u Vâhid Hâlik-i arz u semâ
Hem daği pâyende bâkîdür hemîşe dâimâ
Vâhibü'l-âmâl Mevlâ-yı kerîm-i zü'l-âta
Merhametlü mihr-bân pâdâş u hayr ile cezâ
Bendesin merzûk ider her rûz u şeb şubh u mesâ
Şükr ü hamd oldı sipâs ü râsta medh ü senâ
Hem Muhammeddir sûtüde ber-güzide Muştafâ
Eyleyip ahkâm-ı şer' i müctebâ-yı muhtedâ
Dinle bişnev aîla der-yâb oldı şud lâyiğ sezâ
Huşlet-i memdühadır insânda cüd u sehâ
İzedî Haq yoluna virgi mağallinde be-câ
Cümlesi fermân-ber emr-i Hudâ itmez haţâ
Hem inanmak bâveriden lâyiğ u câ'iz revâ
Emr-i Bâridir şalât-ı penc-gâh eyle edâ
Hem yegâne-güy mü'mindir dürüd oldı du'â
Kıl cemâ' atle namâzı bula tâ kalbiñ cilâ

¹ Verilen bilgiler Takvimhâne-i Âmire 1263 [1846] baskısına göredir. Bkz. 06 Mil EHT 1946 A 703.

Beş vakitte iktidâ idüp hülûş-ı kalb ile
Câhile nâ-dân mürâyî şüfîye sâlûs di
Ârif-i bi'llâh yekserî vâşilîn ü kâmilîn
Rüsteḥîz oldı kıyâmet cennete dirler bihişt
Cürmümüz 'afv eyleyüp hıfz eyleye Rabb-i raḥîm
Fâ' ilâtün fâ' ilâtün veznidir baḥr-ı remel
Zâyi' itme ben gibi ğaflet ile 'ömrün şaḥın

Di imâma piş-namâz hem uyulmuş pişvâ
İkisi de şeytanet-i pişe-gürüh nâ-sezâ
'İffet ehli pâk-dâmen ehli-i taḫvâ pârsâ
Va' fu 'annâ Rabbenâ v'erham lenâ yessir lenâ
Dūzaḥ olmuştur cehennem adı kurtulmuş rehâ
Okı öğren eyleyüp Vehbi Efendiye du'â
Eyle 'ilmiñle 'amel tâ olmaya sa'yiñ hebâ

(Mefâ' ilün / Mefâ' ilün / Mefâ' ilün / Mefâ' ilün)

Ulu şulḫâna şâhenşâh di ḥükm idici dâver

Ḥilâfet zâtınıñ ârâyişidir ḥaḫḫ-ı mevrûsı
Dinür hem pâdişâha şehryâr u ḥusrev u Dârâ
O şehden ḥaḫḫ-ı 'âlem sū-be-sū gördükce bu rütbe
Sitem zulm u şikâyetçilere hem dâd-ḥ'âhân di
Bihîşt-i 'Adne döndi istirâhat buldı bi'l-cümle
Mekân cây u zemîn yirdir kalem-rev eldeki ülke

Sipâh u hem sipeh leşker dinür başbūğa ser-gerde
Zamân-ı şevketinde ḫaḫramânlardan 'ibâretdir
Siper ḫalkın zırh cevşen cebe zırh adıdır cümle

Tüfenk ü ḫob uzakdan iş görür cümle girü ḫaldı
Demür âhen ḫalây erziz baḫır mis rüy tuçdur hem
Medâr-ı intizâm-ı devlet olan ba'zı şeylerden

Deñiz deryâ gemi keştî re'isi nâ-ḫudâ yil bâd
Seni işâl iden maḫlûbîña ḫaḫdır şaḫın şanma

Yaḫîñ olma meşev nezdîk sulḫânâ selâḫîne
Şoḫulma ehli-ı câhîñ bezmine şıḫlet virüp dâ'im

Cihânıñ şâhı Ḥân-ı Abdülmecid-i merḫamet-
güster

Daḫı evreng taḫt u tâc imiş dîñîm hem efser
Bu şâhenşâha likîñ nâmını baḫş itdi İskender
'Adâlet dâd itâ'at idicidir emre fermân-ber
Bu kârı ber-ḫaraf itdi cihândan şâh-ı dîñ-perver
Cihân gîti re'âyâ zîr-dest iḫlîmdir kişver
Bi-ḫamdi'llahi vel-minneti ma'mûr oldı ser-tâ-
ser

Yoluna girdi himmet eyledi şâh-ı kerem-güster
Sipeh-büd dindi ser-dâra sipeh-sâlâr ser-'asker
Zamânı geçti bunlar şimdi olmaz ḫarbe tâb-
âver

ḫılıc şimşir ü tiğ ü nîze mızraḫ deşnedir ḫaçer
Bu ma'denlerden 'âlât-ı cihâdî yaptılar ekşer
Dimişler ḫurşuna üsrüb gümüşdür sîm ü altun
zer

Ḥatardır olmaz ise 'avn u tevfiḫ-i Hudâ yâver
Açık yelken küşâde bād-bân baḫlu demür
lenger

Du'â-yı devlet-i şâhâneyi dâ'im idüp ezber
Uzakdan gör be-bîñ ez-dür daḫı baḫ dimek
binger

(Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün)

“Pâdişâh oldı imâm ol mü'minîne muḫtedâ”
Pişesi 'adl u 'atâ endîşesi cüd u şehâ
“Şâh-ı İslâma velî vü hem ḫalîfe dindi kim”
Emrine fermânına vâcib hemîşe inḫıyâd
“Çün ḫilâfet şer' ü ḫânûna muvâfiḫ salḫanat”

Yâ niḫân 'Abdülmecid pür kerem-i zıll-ı ḫudâ
“Öyle şâhenşâha zıllu'llâh ta'biri sezâ”
Müselmînedir ki şâhânesidir mültecâ
“Pâdişehlerdir ulü'l-emr-i 'adâlet intimâ”
Eylemekde ḫazret-i şâhenşeh-i şâhib-'atâ

Böyle hâkân-ı celîlü’ş-şân-ı ‘âlî himmetiñ
“Kencüm ü kudmüs-ı gâyetde mu‘ azzam pâdişâh”
Şâhımız sultân-ı â‘ zam şehriyâr-ı baħr u ber
“Efser-i şâhiye dindi tâc u ticân cem‘ idir”
Hük-m-i şer‘î Ahmed’i bir ser tutar şâh-ı cihân
“Taħt-ı sultânî serir ü cem‘ i gelmişdir sürür”
‘Ömr-i sermedle olan ‘ Abdulmecid hâna maķâm
“Dest şadr oldı vezire dinilür düstür kim”
Lafz-ı düstüra diger ma‘ nâda virdiler selef
“Pek muķarrablar qarâbîn ü muşâhibdir ħabâ”
İçlerinden kâm-yâb olanları bî-reyb ü şekk
“Cenkte şiddet silâhıñ ħiddeti şevket imiş”
İtmiş Allâhu Te‘alâ çünki şâhib-i iķtidâr

“Kıst u ‘adl olmuş mezâlimden teħâşî eylemek”
Şer‘ e taṭbîķ ile dir ol pâdişâhıñ meşrebi
“Zîver-i fermân olan tuğrâ imiş tevķi‘ hem”
Hîn-i naşbında müşîrâ kereme iħsân olan
“Sikke urulan maħale dindi dârü’ḍ-ḍarb kim”
Dâmen-i ħaşre ķadar zîbâyiş-i ‘âlem olup
“Kullar olmuşdur memâlik ü memâlik mülkler”
Mülket-i İslâmı tevsi‘ eylesin Rabb-i mu‘îñ

“Caħfel ü ceyš ü ketibe cünd dinmiş ‘askere”
Revnaķıdır ‘âlemin âsâyiş-i şulħ u şalâħ

“Kâ’idü’l-ecnâd-ı ser- ‘ asker gibi başbügður”
“Zîverin “nasrı min Allah” naşşıñ itsün müslimin”
“Fî sebîlillâh Ĥaķ yolunda ya‘ ni dîn için”
Âyet-i Kur‘ân ile mü‘minlere fermân-ı Ĥaķķ
“Şulħı bozmaķda muħayyerlikde nebz u intibâz”
Ĥaķ muvaffaķ eylemiş zât-ı humâyunuñ seniñ

“Naşr-ı dâ’imle muvaffaķ ide Ĥaķ dârâmızı”
Bu du‘âyı eylemek lâzım hemişe bende-gân
“Yâd-ı evşâf-ı mülûki virdi revnaķ nazmıma”
Kulluğum ‘ arz eylemek şâh-ı cihân-bâna Lebîb

“Naşş-ı Kur‘ânî ile emrine vâcib iķtidâr”
Melce-i ‘âlem mu‘ ayyen bî-kesân kehfü’l-verâ
“Hem melîk ile mülk oldı şeh-i şevket-nümâ”
Cedd be cedd irs eylemiş ‘ Oşmâniyânâ kibriyâ
“Hem o tâc iklîl kim gevherle oldı pür-ziyâ”
Şâh-ı ‘âlem tâ be-maħşer fer vire yâ Rabbenâ
“Hem eriķe taħtdir kürsî daħı dinmiş aña”
Ĥıdmet-i şâhâneyi eyler ħulûş ile edâ
“Asl-ı ma‘ nâsı ķavânîñ defteridir gâlibâ”
Anlara elzem olan her bâr-ı âdâb u ħayâ
“Şıdķile ma‘ rûf olanlar şâdıķıñ u aşdıķâ”
İtmeli yollu ķumanda ‘ askeri ceng âşinâ
“Hem daħı ķudret dimekdir vaşf-ı şâh olmaķ
revâ”

Şîme-i şâhenşeh-i devrân-ı bî-reyb ü riyâ
“Hem siyâset emr ü nehyiñ itmek icrâ dâ’imâ”
Eyler infâz emrini mânend-i aħķâm-ı ķazâ
“Ma‘ nî-i menşür u fermân itâ‘ at iķtizâ”
Ĥâşılâtı dem-be-dem müzdâd ola bî-intihâ
“Nâm-ı şâhî anda naķdine ola revnaķ-fezâ”
Fark iden bu iki cem‘ in beynini bir ħarf-i yâ
“Şehr imiş mişr u beled hem köylere dindi
ķurâ”

Leşker-i İslâmı yâ Rabb itme nuşretten cüdâ
“Ordu ma‘ nâsı mu‘ asker ceng imiş ħarb u
vegâ”

Olması lâzım uşul-i ħarbde şâhib-i zekâ
“Dindi râyet hem ‘âlem bayrağa sancaķdır livâ”
Gice gündüz fikrini şarf eylemekde pâdişâ
“Kâfir ile ceng itmekdir cihâd u hem ħazâ”
Ĥâl icâb itmedikce naķz-i ‘ ahd olmaz revâ
“Silm ü hem lîm ü tevâzu‘ şulħa dinmişdir
şehâ”

‘ Âfiyetlerle mü’eyyed eyleyüp şubħ u mesâ
“Eyyede’llâhu bi-naşrın dâimin sultânenâ”
Mâye-i faħr u mübâhât oldı eş‘ârım baña
“Oldı güyâ kim nazîr-i ķışsa-i Şâh u Gedâ”

(Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilün)

Boy ķadd toğrı sehi pek yaķışıklı zîbâ
Hele baķ ķâmet-i cânâneye de gör ne imiş

Şekl-i endâm-ı dilârâya söz olmaz aslâ
Şalınıp gezme ħurâm u yüce oldı bâlâ

*Hareket cünbüş ü reftâr şalınmağ yürimek
Gönül eglencesi mahbûba dilârâm dinür
Kimseye benzedemem sevdiğim ol mâh-veşi
Dindi sâzendeye râmişger ü fanbûra setâ
Hûş şadâ olması pek lâzım olur gerçi ki heb
Beñzemek mânden ü hem öyle dimekdir kalmağ
O mehûn ay u güneş dinse inanmam aşlâ
Bâd olsun ola bâşed ne-şevved olmaz hem
Ne bu efvâr-ı teğâful bana küsdün mü yine
Rûz gündüz bugün imrûz geçen gün dirûz
Bir vakit bul kerem et hânemi teşrif eyle
Şüste yıkanmışa hammâma dinür germ-âbe
Virmiş ol gül-veşe bir başka tarâvet hamâm
Peşm yûn penbe pamuk nerm dağı yumşaktır
Merhâmet itmediñ üftâdeye güyâ kalbiñ
Oldı âyende gelici vü revende gidici
Gelsün âsâr-ı cünün çünki ‘aql başımdan
Fâ‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Pendini tıtmalı ol pîr-i Lebîbâ dir imiş*

Yaşışık virmede her serv-i hırâmân saña
Lîk üftâde-i nâ-kâmına bâ-şart-ı vefâ
Ya‘ni bana yalûnuz bir eşi yok bî-hemtâ
Güş kıl sem‘ -i haķikâtle odur rûha ğidâ
Irlamağ nağme ile oldı sürûd u hınyâ
Seg-i dergâhî ile küy-ı dilârâda dilâ
Mişli mânenđ gibidir meselâdır güyâ
Dilberin ‘ahd-i vefasında şebâti kaç‘ â
Ver ne yoğsa belî âri‘ acabâdır âyâ
Muntazır oldı gönül gelmediñ ey mâhliķâ
Şeb gice bu gice imşeb dağı yârin ferdâ
Tâze-rû olmalı dilâ ki efendim ammâ
Terlemiştir dağı hoy-gerde vü irâ zirâ
Ten-i nâzik-ter-i dildârımıñ andan a‘ lâ,
Seng taş saht katı mermere dirler hârâ
Dil ser-i ķuyuna gâhice hayâlînde baña
Reft ğitdi gelür âyed hem ayağdaş hem-pâ
Dinse mu‘ciz-sühan Vehbi‘i şâniye sezâ
Eyle taşşîl-i hünere tâ ola ķadriñ a‘ lâ

(Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilün)

“Ol ki ‘aşkıñda senüñ men fî hevâk”
Sen kaçarken ‘âşık-ı nâ-kâmdan
“‘Âşık oldı şevķıla gören seni”
Her kimi bih bend-terâ ‘âşık-ı şâd
“Ya hâlîlî ey benim pek sevgilim”
Muhtemeldir sağ birağursan eger
“Sen gelür isen bana lev ci‘tenî”
Ey benim rûh-ı revânım mehveşim
“Senden ayrılmağ baña oldı ğumûm”
Şüd merâ ğamhâ cüdâ geşten zi tû
“Mâ şehidnâhu biz anı görmedik”
‘Âşıkı koğduñ yanıñdan dün gice
“Yâ Rabb oldıysa bu ķul ‘âşî saña”
Rağmetiñle ‘afv ķıl ihsân buyur
“Senden özge yok aña Ma‘bûd u Rabb”
Mağfîret itmez isen müşķil işi

Ĥasretiñle oldı dâ‘im derd-nâk
“Ĥanda görür ol seni eyne yerâk”
İtmesin mi sînesini çâk çâk
“Kâne şabben bi‘l-ğarâmi men re‘âk”
Tîğ-i cevriñle beni itme helâk
“Görirem bir ğün seni yevmen erâk”
Luğ u ihsân eyleyüp bî-bîm ü pâk
“Saña cânımdır fedâ rûhî fidâk”
İdemem bir şeyle zirâ iştirâk
“Kâne lî‘l-ağzânu minke‘l-infikâk”
Ki ide râh-ı vefâya insilâk
“Söyle kim geldi saña ķul men etâk”
Eyleyüp cürm ü ğünâha inhimâk
“Zâlike‘l-‘abdu ilâhî lev ‘aşâk”
‘Âciz ü nâçâr kuldur rû be-Ĥağķ
“Mâ lehü rabbun ve ma‘bûdun sivâk”

(Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilün)

*Ne ğuzel ya‘ni zihî efd‘ aceb
Eylemek ehl-i kemâle taşşîn*

Ma‘rifet ile hünere ilm ü edeb
Dağı şâyeste ü şâyân enseb

Oldı çeşbân u münâsib dimege
Serv-i ta' birine kıdd-i yâre
Fârisîde dağı müsta' meldir
Orasın öpme diler ki gönlüm
Oldı teb-ğâle girîven ü uçuk
Yâri gördükce gelür bendeñize
Heme dinse dükeli dir Etrâk
Didi lâzımlu degilken bu sözi
Herze-gû ol ki sözi şaçma ola
Bilür erbâb-ı sühân oldıgını
Duğt-ı rez duğter-i rez bâde dimek
Duğter-i bâde-fürüşun adınıñ
Sa'y u gûşış okumağdır ħ' ânden
Oğu öğren hüneri ħâzır iken
Fâ' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
Bunu tasdîk ider heb ' ukalâ

Ħayr için şarf olınan sîm ü zeheb
Yaraşıklı dime mefhûmı sebeb
Olnur ya'ni ifâde mağlab
'Arabîde çeñe altı gâbgâb
Dehen-i yârda zîbâyış-i leb
Ditremek lerze dinür sıtmaya tebb
Vehbî Efendi sözi idüp ağreb
Esrü dir Çâgatây yâ ni heb
Cümle güftârî ħilâf-ı meşreb
Lâf ma' nâsı güzâf u dağı keb
Merdüm-i ' âkıla olmaz mağlab
'Arabî tercümesi bint-i ' ineb
Buñatır ħayb ider her müzehheb
H'âce üstâd debistân mekteb
Ħıfz kıl sehv ü ħağadan yâ Rabb
Sebeb-i rıf' at olur ' ilm ü edeb

(Müstef' ilâtün / Müstef' ilâtün)

“Olmuş yañak ħad yüzdür muħayyâ”
Olmaz müyesser ' uşşâk-ı zâra
“Ebkâr dinmek cümle kız oğlân”
Reftâr iderler nâz u edeble
“În ci'te leylen gice gelürsen”
Şahbâ müheyyâ meclis müzeyyen
“Buşrâ lenâ çün müjde bizimçün”
Cânın virirse ' âşık sezâdir
“Oğlân ħulâm u hem ħul dimekdir”
' Âşık olanlar sen dil-sitân
“Ħamr oldı bâde lâ-teşreb içme”
Bed-nâm olurlar rüsvây olurlar
“Hem ' arf ü nükhet ħoħuya dirler”
Fâik degil mi nükhetde perçem
“Aħmak ħarıya ra' nâ dinürmiş”
Lâyık degilken bu ħüne ta' bir
“Yâ leyte şî' ri kâşkı bileydım”
Âdet idersin cevri ü cefâyı
“Yüksek ' aliyy ü açağ denî hem”
Şâħib-i hünerler ħadri dem-â-dem
“Toğduñ felekde mânend-i pervîn”
Çeşmimi tenvîr itdi ħudümün
“Müstef' ilâtün ayıtdım ħalemnden”

Gül gibi dil-cü ħâyette a' lâ
“Ħaħbîl ü tel'îm öpmekdir ammâ”
Bi'l-cümle zîbâ mânend-i ħurâ
“Düşize kızlar olmuş ' azârâ”
Ey mâh-ı tal' at şüh-ı dilârâ
“Fe'l-beytu ħâlîn hem oda tenhâ”
Va' d itdi vaş-ı yâri dilârâ
“Hem müjdeciye baħşış ħuzeyyâ”
Olursa a' lâ hem kıdd-i bâlâ
“Olmuş esîrin cem' i usâra”
Men' itdi zîrâ Naşş ile Mevlâ
“Sarħoş olanlar cümlesi sekârâ”
Ey ħâlî ' anber ey zülf-i büyâ
“Pek ħîb olana di fûħ u reyyâ”
Sülpeklîk eyler her bâr zîrâ
“Maħbûba dinmek bilmem ne ma' nâ”
Yârin vefâsı varmıdır eyâ
“Aşlı ne bunun mâ aşlu ħâzâ”
Ehl-i ma' ârif nâdân-ı ednâ
“Yüce senî vü pek yüksek esnâ”
Âfâkı tezyîn idüp ser-â-pâ
“Ağlâ'te sa' den mişlü' ş-şüreyyâ”
Üstâd-ı kâmil Vehbî-i dâñâ

Bu çeşme-sâr bâğ-ı hünerden

“Âb-ı hayâtı yârâna icrâ”

(Müfte‘ ilün / Müfte‘ ilün / Fâ‘ ilün)

*Baňa merâ saňa turâ siz şumâ
Ağlayarak yalvararakdan didiñ
Sen tu merev gitme vü binşin otur
Yolda kıma didelerim şimdicek
Böyle çunin öyle çünân çün gibi
Cevr ü cefâ eylemeden maşşadıñ
Kağı kudâm üst odur in budur
İstemem ağyârı şorup kimseye
Nice çi-sân mişli besân bil bidân
Hecriñ ile çekdiğim endühlar
Düşkün olan ‘aşıkça üftâde di
Duht kıza bekiye pervâk di
Ehl-i tabi‘ at hareme girse de
Zengin olan şahşa tüvânger dinür
Sâ‘ili redd itmeyüp ihsân kııl
Aşçıya aş-pez di yimek hördeni
Maşbağ-ı tağdırden alur nasib
Pek eyü helvâ imiş efrüşe hem
Şehrîlere müjde virün hazz ider
Diñler iseñ nuşh iderim ben saña
Bana kulak tutmaz iseñ söylemem
Müfte‘ ilün müfte‘ ilün fâ‘ ilün
Verziş idüp ‘ilm ü hüner kesbine*

Eylediñiz va‘ de-i vaşl-ı ibtidâ
Ben men ü biz mâ vü aña merverâ
‘ Ahde vefâ eyleyüp ey dil-rübâ
Er birevi gider iseñ gel biyâ
İşte begim hâl-i dil-i gam-fezâ
Çist nedir ân o niçün çirâ
‘ Aşık olub sevdiğim dil-rübâ
Kist demek kimdir o kıanda kucâ
Eylediğün nâz u edâyı baña
Bes yetişir nice besî vü besâ
Bilmez iseñ nâmını ey nev-edâ
Başş iderem istek idersen saña
Hâdim ağadır dahı h ‘ace-serâ
Vay aña kim olmaya ehl-i sehä
Behre naşib oldı dilenci gedâ
Neylemeli olmayıcağ iştihä
Sîr toğ ac gürsine ve nâ-şitâ
İt‘ ame-i leyle-i vaqt-i şitâ
Şule lapa teşşiredir baqlavâ
Şarf idemem şöhetimi nâ-becâ
Ger şinevi pend kunem men turâ
İtme telef vaqtıñi bād-ı hevâ
Ehl-i ma‘ arifle görüş dâ‘imâ

(Mefâ‘ ilün / Mefâ‘ ilün / Mefâ‘ ilün / Mefâ‘ ilün)

“Telazzi od alevlenmek alevlendirmediñ ikâd”
Bu âhlar kim nümâyân oldı âteş-zâ resinemden
“Kovanıdır haliyye nahıl arı şehd ü ‘asel baldır”
Mezâk-ı ehl-i dilde tatlı söz şirin şöhetler

“Tarağkıbdur taraşşud-veş gözetmek intizâr ile”
Güzer-gâh-ı belâ-yı ibtilâ küy-ı dil-ârâya

“Elük hem elüke elçilik olmuş sefâret-veş”
Gönül hâlin saña naql eylemem ey şeh zevâl olmaz

Murâduñ cevrden süz-ı dil-i ‘uşşâkı ey bi-dâd
“Şuvâz u hem leheb yalın yalılancıdır vağkâd”
Cenâb-ı Hakk o hayvâna ‘inâyet itmiş isti dâd
“Şekerdir kıand u sükker kim şekerkiye dinür
kıunnâd”

Zamân-ı va‘ d-i vaşl-ı yârî dâ‘im ‘aşıkça mu‘tâd
“Raşad yol gözlenen yerdir ulu yola dinür
mirşad”

Nigârün güşına sük-ı figân ü nâle vü feryâd
“Dinür elciye vefd ü cem‘i gelmişdir vüfud
evfâd”

“Şebāk avcı duzağları şuruk hem ipleri olmuş”
Senūñ ey şūh dām-ı zūlfūñe murğ-ı dil-i zārım

“Esirlerdir sebāyā sebī vü istirkāk esīr itmek”

Saña ey Yūsuf-ı Mısr-ı melāhat yekser ‘āşıklar

“Gulām u zen getiriciye ehl-i fişk u bed-kāre”

Gürūh-ı nā-sezā eşhāş-ı kār-sāz-ı bed-hūya

“Muqayyed oldı bağlanmış dağı bağlamadır taqyīd”

“Şebeh ve şibh ikisi beñzemek teşbīh beñzetmek”
Mīyān-ı hūb-rüyānda saña beñzer mi var gerçi

“Dimişler miçne tokmağa haft u bekk ü dakk kaçmak”
Kazık kaçdı raķīb ey şūh bezm-gedene pek beñzer
“Egerçi nefd u ısbāğ oldı ma‘nada bitürmek hem”

“Muhaqqak ol Kerīmullah hic va‘dinde hālef itmez”
Muvahhid kullarım yaqmam didi dūzahda āmennā

“O kim zemm ide halkı sürmek ile ol irāğ andan”
Zemīmü’l-hulğ olur zemām olanlar iltifāt itme

Senūñ zūlfūñ ile tār-ı nigāh ‘āşık-ı nāşād
“Kanaş o şayd ma‘nāsında avcı kaniş u şayyād”

Beni ey şāh-ı ‘işve maṭlabımdır her çi bād
ābād

“Raķīk ü kınn u ‘abd olmuş kul i‘tāk eylemek
āzād”

Şaķın kim i‘tibār idüpde olma nefsūñe
münkād

“Mü’ennes ise kavvāde dinür erkek ise
kavvād”

Kemend-i zūlfūñe ‘uşşāķı yāre ṭab‘-ı māder
zād

Hātadır rüy-ı yāri mihr ü māha hāme-i Bihzād
“Dinür her nesneniñ mişline nidd ü cem‘idir
endād”

Murādım başına ağıyarın itdiğin idüp irād
“Çiviye kızığa dindi veted cem‘i gelür evtād”
Değil mümkün zamān-ı firṭati her dem olur
müzdād

Nice ihsān ü in‘ām ile eyler kulların dil-şād
“Huve’r-rabbu’l-kerīm innehu lā yuhlifu’l-
mī‘ād”

Ki zīrā öyle ādem nām u nāmūsı ider berbād
“Femen kāne yezummü’n-nāse cennib ‘anhu
bi’l-iṭrād”

(Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün)

Āsmān gökdür güneş hurşid ü mihr ü āfitāb
Āfitāb-ı rüyūña nisbetle hūbān-ı diger
Uyanık bidār ımızganmış ganūde uyku ḥ‘āb
Pek sevindim gördüm ol meh-pāreyi çeşmim biraz
Heybet ü haşmet şükūh a‘lā dīmek vālā imiş
Devlet ü imānla hatm olmağ ‘ālemdede büyük
Tāb ṭākat piç bükümdür tolaşıkdır dağı
Kākül-i efkār ile her bār bu gönlümdeki
Fāş zāhirdir haber ma‘nāsı peygām u peyām
Lāyık olan ‘āşık-ı dil-zārının aḥvālını
Bulaşık alāyiş ālūden bulaşmağdır dağı
Sīne-şāfān-ı maḥabbetden su‘āl itdim didi

Eyler ey mihr-rū senūñ tāb-ı cemāliñden hiçāb
Yıldız aḥter māh ay aydınlığıdır māh-tāb
Gözüme girmez ğam-ı ‘aşkın ‘acāyib bir ‘azāb
Uyumuş ḥ‘ābide dūñki gice dūş u dūş de ḥ‘āb
Bā-ḥuşuş olur ise ‘ilm ü ma‘ārifden nişāb
Cāh-ı mañşıbdır murādına irendir kām-yāb
‘Aḳlu fikri ‘āşıkın zūlfūñ gibi bī-irtiyāb
İştilāḥ olmuş dinür fikr ü telāşa piç ü tāb
Ketm olunmaz ḥālimiz ey dilber ‘ālī cenāb
Oldı pürsīden su‘āl itmek dağı pāsuh cevāb
Çirk-i dünyādır viren ehl-i kulūba ıztırāb
Ḥālīş ü şāfī vü ḥāşīñ oldı hep mefhūmı nāb

Āremiden dinlenüp eglenme şabr oldı şekīb
Kārı taqđire havāle itmeyüp kār-ı ‘abeş
Āb-gīr oldı şu cem‘ oldığı yir tal-āb hem
Gerdiş-i gerdüne diqqat olsa gūyā mihr ü māh
Dest-i hōşumdur getürdüm Hıttā-i Īrāndan
Gevher-i ‘ālem behā-veş Rūmda buldı revāc

Her bir işde ibtidā lāzım olan kār-ı şevāb
Pek yilüp gezmek tek-ā-pū ya‘ni ivmekdir şitāb
Ağlamağdan dīde-i āşüfte hasret-me‘āb
Āsyāgerdir degirmenci degirmen āsyāb
Tuħfe-i Vehbī Efendi dinilen ā‘lī-kitāb
Kāle-i mülk-i ‘Acemdir bu kitāb-ı müstetāb

(Fā‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün)

“Laķab-ı hazret-i Yūnus Zū’n-nūn”
Cümle envā‘ı bize oldı ħelāl
“Şalkımın kök dibi olmuş ‘urcūn”
Her bir eczāsı anın kullanılr
“Zū şucūn oldı qarışmış sözler”
Va‘ dīn encāzı için saña düşen
“Dā’im olmağ dimedir deymūme”
Cevriniñ ismi olup lafz-ı müdām
“Len terānī beni sen görmezsin”
Seni öpsem didim ol şūħa didi
“Rükn her nesneniñ aķvā ħarafı”
‘Ar idermiş bize ol māh-liķā
“Perdedir kenn ve ekinne cem‘ i”
Tutuşup şu‘le-i āh ile gönül
“Eski māla dinilürmiş ‘āhin”
Sīnede ‘ilme defīne dinilür
“Dindi şandūķa şivān ile şuvān”
Luţf-ı Bārī ile her tehlikeden
“‘Āyin ol kim yaramaz gözle baķar”
Baķmasıyla kör olası ħāsid
“Şe’nu buğz ‘adāvet dimedir”
Munşıfa ‘afv u keremdir dā’im
“Reyb-i şekk itme daħı bu dehrūn”
‘Aql irişmez bu fenā dünyānıñ
“Sırrını fāş idicidür ‘alene”
‘Aşķ her kimde olursa ‘adet
“Dil-i ğam-nāk ile kıl Hāķķ’a niyāz”
Hāķķ kabül eyler o demde elbet
“Ser-nüvişt-i güher-i pāk-ekşer”
Adı da çıķsa hüner ile çi sūd

Ĥaşlet-i devletidir şabr u sūkūn
“Cem‘ i envān balıđın adı da nūn”
Naħlden tākdan olur bīrūn
“Ĥurmanıñ orta budađı da ‘uhūn”
Zūlfünüñ vaşfına dā’ir mazmūn
“Ĥācete dindi şecn cem‘ i şucūn”
Kākül-ı efkārı ile serde cūnūn
“Hem daħı geldi o ma‘ nāya vutūn”
Didi ađyār ile oldum memnūn
“O nice olabilir keyfe yekūn”
Sebeb-i vuşlat-ı yārin altūn
“Daħı meyl itmege de dindi rukūn”
Kām-ı erbāb-ı kemālāta fūnūn
“Olmuş āteş yaķacaķ yer kānūn”
Vār ise māluñ olandır Kārūn
“Hem ħazīne adı kaytūn yaķtūn”
Tolsa envā‘-i ma‘ārifle derūn
“Daħı şaķlanmış olana di maşūn”
Dā’imā ħāsid olan şaħş-ı zebūn
“Bed-nazar degmiş olandır ma‘yūn”
İki zehr ile mürekkeb ma‘cūn
“Ĥaţb u şe’n emre dinür cem‘ i şu’un”
Reng ü nirengi bütün buķalemūn
“Ĥādişātına dinür raybu menūn”
Bu ħişāl eyler anı pek mađbūn
“Āşikār olma ‘alen gibi ‘alūn”
Niyyetiñ ola ħulūşa maķrūn
“Ud‘ ullāhe bi-ķalbin maħzūn”
Olamaz ħaţt elimden me‘mūn
“Ĥātemūñ naķşı gibidir vārūn”

(Mef' ülü / Mefā' ilü / Mefā' ilü / Fe' ülün)

Teşne şuşamış kanmış olandır dağı sır-âb
SİNemde olan şerha ile hün-1 sirişkim
Şîre di üzüm şuyına hem bekmeze düş-âb
Sükker lebinin lezzetine uymayup ancak
Gülzâr u gülistân güli çok yir dağı gülşen
Seyr it çemen-i vaqt-1 bahârî ne güzeldir
Şeh-vâr dinür pâdişeh lâyık olana
Dür ü dehen-i çeşme-i la'inde nigârün
Cûy ırmağa di âb-1 revân ya'ni açar şu
Dâğ-1 dili lebriz iden kanlu sirişkim
Ser-geşte başı dönmüşe di dönmege geşten
Çeşminden akan göz yaşına beñziyor elhâk
Âteşde o hayvân ki gezer adı semender
Ol yanmaz ise âteşe bu şuda boğulmaz
Mâhî balığn adı şinâver dağı yüzgeç
İnsâna olur menfa' atı yaz gününde
Dâreşkene ma'nâsı Süleymânî dimekdir
Kimyâciya aldanma hemân kac yanından
Göz yaşına di eşk ü sirişk ağlama girye
Maksûd saña dîdemi göstermeden ey şüh
Mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün
Rengîn nümâyişlere aldanma Lebîbâ

Hün-1 diline 'âşıkım ol şüh-1 kamer-tâb
Ferkend selin yardığı yer sel şuyı seyl-âb
Şabr ide idik bâde olurdu o da yâb yâb
Bal şehd dinür şerbete şehd-âbe vü şehd-âb
Pek zevka gider tab' a muvâfık ise aḥbâb
Di çayıra merg' u ter ü taze ise şâd-âb
Dürdâne-i eşkime nazâr it de bi'l-icâb
Lezzetlü şu hüş-âb iyü inci dürr-i hoş-âb
Gibi dökiver göz yaşını 'âşık-1 bi-tâb
Tîre bulanıktır dağı havzuñ dibi pây-âb
'Ahdinden o pâyân şiken ara yüz esbâb
Deryâda şuyun dönmesi çevrindisi gird-âb
Erbâb-1 zekâyı bu rivâyet ider i' câb
Dirler şu kuşundan kıza batır ördege murgâb
Pek tehlikede bulunur olsa dağı reh-yâb
Ğavta şuya talmağ şuların talğası hîz-âb
Añlar 'amelin var ise iksirde erbâb
Firâr gürîzende cıva jive vü sim-âb
Ḥasret ile 'uşşâkı iden rûz u şeb it' âb
Giryân demek ağlayıcıdır kanlu şu hün-âb
Feryâd idüp yarı şaḥın eyleme ağzâb
Beñzer o nuḡuşa bu ciḥân kim ola ber-âb

(Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilün)

“Kişinin zevce-i menkūhasına dindi firâş”
Koca qarı giceler gözler iken kâbil mi
“Telli dîbâ dağı istebrâk ü sündüs atlas”
Ḥil' at-i 'ilm ü hüner benim 'indimde hemân
“Ağtaş eyledi muzlim dimedir ma' nâda”
Rûz u şeb ma' şiyet itmekle derünun ism
“Nem kapup celb-i rutûbet iden olmuş merşüş”
Dindi yârân-1 hevâ gerci derünümde henüz
“Şağ iken ḡanku ma' işet dimedir tar dirlik”
Bu sefâhatları terk eyler isem mümkündür
“Didiler mâl bekâyasına gerçi hunşüş”
Mücrimin tevbesi maḡbûl olurmuş vâb iken
“Nâsdan muḡtelif encâs demek vebş olmuş”

Eskidikce oluyor âdeme pek cân-ḥırâş
“Yatağa alma dağı câriyeyi istifrâş”
Bulunur cennet-i a' lâda her envâ-i kımaş
“‘Âbkarî kâle-i vâlâ iyü eşvâb riyâş”
Olarak ḡalbime envâ' i ma' âsî pādâş
“İtmedir hem dağı öyle ḡarañuluk iḡtâş”
Getürir cüz' î şey erbâb-1 dile külli telâş
“Dağı serpindisi şu gibilerin oldı reşâş”
Bizde olmaḡdan ise düşmene tarḡ olsa bu kâş
“Bolca dirlikle dirilmek de ma' iş ile ma' âş”
Saḡlığında anı sen 'âḡil isen şarfa şavaş
“Ḥâlet-i nez' de rûḡun dağı bākîsi ḡaşâş”
'Âlim ü câhil ü zâhid ile rind ḡallâş

İltifât eyleme küyuñdaki ağyâra begim
“Lışş u sârık dinilir hırsıza ammâ ki anıñ”
Mel’ anetkâr cihânda çoğ olur anlardan
“Fâhîşe oldu zinâ hem yaramaz işe dinür”
Mütekebbirlikden aman eyle teħâşî zîrâ
“İllet-i za’ f-ı başarıla gice gören aħfeş”
Câhiliñ çeşmi gibi şems-i kemâli göremez
“Kıl hulusıyla ma’ âşuñda tevekkül Hâkka”
Arama başka maħallerde şaķın erzâķıñ
“Böyledir Yûsuf’a hem pend-i cenâb-ı pederî”
İ’ timâd olmaya şâyân degildir zinhâr

“Ol dirinti süfehâ zümresidir hem evbâş”
Câna kaçd ideni düzd ide nigâh-ı hün-pâş
“Kaķı mel’ unı kefen şoyıcı ya’ ni nebbâş”
İfħaşî eylemedir fâsık olan fıskını fâş
“Öyle iş idici bed söyleyicidir fahħâş”
Gündüzün görse daħı aña baķılmazmış yaş
“Yarasa kuşu da vaķvaķ imiş hem huffâş”
Cân u dil ile koyup dergeh-i teslîmde baş
“Fe’ ala’ l-lâhi tevekkel bi hulusın li ma’ âş”
Sözümü diñle şaķın kimseyi itme sırdâş
“Râz-ı pinhânıñı ihvânıña da eyleme fâş”

(Müstef’ ilâtün / Müstef’ ilâtün)

Hübân güzeller gülici ħandân
Va’ d itmiş idiñ üftâdegâna
Şalınıcıya dirler çemân hem
Beñzer mi serve ol yâr gerçi
Bînend mârâ bizi görürler
Ağyâra zîrâ pek mültezemdir
Rândîd ez-der sürdi ħapudan
Her bir gelişde bâbın raķıbe
Rânden ne dirseñ sürmek dimekdir
Şavdı başından ‘ uşşâķı zülfi
Kerdem rüfûşe itdim günâhi
Biçâre ħaldım dest-i hevâda
Gizlü nihân ü bellü hüveydâ
Ben gizlesem de dildâre ħâlîm
Aldayıcıya dindi firîbâ
Ağyârı şorma bilmem raķıbi
Şîbâ-zebân di sözi faşîĥe
Ben gibi böyle söyler mi şaçma
Âğâz ol işe başlamaķdır
Ĥayr ide Bâri bi’ l-cümle kârı
Ağır girân u yeyni sebük hem
Şâyân-ı redde lâyık ħabûle
Yeksân nebâşed olmaz berâber
Ėamzeñle göñlüm vaşfında dirler
Girâter ol kim pek futucıdır
Ėurtuldu elbet ħayd-ı sivâdan
Müstef’ ilâtün baħr-i recezdir

Eylerler ammâ ‘ uşşâķı giryân
Bûsîden öpmek ‘ ahd oldu peymân
Seyr it geçerken ol şüh-ı fettân
Öyle dimekdir daħı ħirâmân
Tenhâda cünbüş itsek de bir ân
Baķmaķ nigâh u gözci niĥeh-bân
‘ Uşşâķ-ı zârı encâm-ı cânân
Begşüd acdı ħapucı der-bân
Budur başı şor benden ey cân
Olmuş sineklik adı meges-rân
Nefsime uydum azdırdı şeytân
Hem nâdim oldum geştem peşîmân
Yârîñ dehânı ‘ âşıkda efğân
Görinicidir ya’ nî nümâyân
Ĥurmaz sözinde va’ d itse ħübân
Dîv ehremen hem cinnile şeytân
Erbâb-ı tab’ a taħsîne şâyân
Söz bilen âdem merd-i suħan-dân
Ammâ gerekdir bâ-nâm-ı Yezdân
Soñna dirler encâm u pâyân
Aĥvâl-i zâhid eķvâr-ı rindân
Anlardır ânĥâ bunlardır işân
Ehl-i hünerle ‘ âlemde nâdân
Pür-dil bahâdır ħorħaķ ĥirâsân
Pend ü naşîĥat olmaz perîşân
Şol kim ħaçıcı oldu girîzân
Bil de du’ â et Vehbî’ ye her ân

Ādāb-ı nazmı sen de Lebībā

Öğren biyāmūz kolaydır āsān

(Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün)

Āb-yār oldı şuvarıcı şusuzdur bî-āb
Dīdeden dökdüğüm eşk-i ter ile sīnemdir
Hāḡ kuşu murğ-ı şeb-āvız ayağından aşılır
Āfitāb-ı rûhunuñ pertevin inkār iden
Giceden ḡalma şebīne gicelik oldı şebî
Taldığım baḡr-ı tefekkürde iştidim didiler
Reh-revān yolculara dīndi dü-esbe ulağa
Da' vet-i ḡazret-i dildāra gönül ḡazırdır
Nā-bedīd oldı belürsüz yoḡ olandır nā-būd
Kām-res olanı erbāb-ı hünerden şāyed
Marğazan dīndi mezār adına hem gūristān
Mağfīret itnese Hāḡḡ müşkil olur iş gerçi
Eyi söz cümlesi de dīñle çevirme yüzini
Meşnevide didiği ḡazret-i Mevlānānıñ

Teşne-i 'aşkuñ ider çeşme-i la' lūñ sīrāb
Şu aşup taldığı yer daḡı sītaḡr u gūl-āb
Şubḡa dek yā Hāḡ diyerekden yāb yāb
Yarasa şeb-pere yıldız böceğidir şeb-tāb
Māl-i ḡülyā ile yat yoḡise ḡazır eşvāb
Uyḡunuñ evveli ma'nāsına olmış ser-i ḡ'āb
'Aşıkān eyler iken küy-ı dilārāya şitāb
Ya'ni ayağı üzengide dimek pā-ber-rikāb
Hüner erbābına iḡsān u kerem bi'l-īcāb
Bulunur ise de pek az bulunandır nā-yāb
Cümleye rahmet ide ḡazret-i Rabbü'l-erbāb
ḡaba yapılmış olan türbeye dirler gūrāb
O rivāyet ki bize eyledi āl ü aşḡāb
Hemegi nīk sūhān ḡuş kun u rūy metāb

(Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün)

Rede vü reste zede cümlesi şaf
Derd-i 'aşkıñ idüp ifşā ey dil
Zend ü āteş zene çakmaḡ adıdır
Şerer-i āh ile gönülüm aınmaḡ
Şāḡib-i baḡt ḡunūk daḡı şovuk
Yaş döker aḡ şaḡalına vā' iz
Oldı yanmaḡ erimek sūz u gūdāz
Gönle baḡ āteş-i 'aşkı gör de
Saḡsınuñ adı sifāl ammā ki
ḡadeḡ-i ehl-i ḡarābāta dinür
ḡurbaḡā ḡük di arḡa kārız
Alur āhestelik ile menzil
Hem sūtūr oldı bineḡ ḡayvānı
Lāzım etmek gibi her dā'ireye
Müşterek cümle lisānda şābūn
Her ne şeyden olur ise olsun
Eb ü ceddīñ gibi cidd üzre olup
Faḡat ecdādıñ ile faḡr itme

Oldı 'aşıklar idüp şūr u şıḡaf
Sū-be-sū her yañadır sūy ḡaraf
Disem ey seng-i dil āhım ne tuḡaf
Gül ḡıḡılcım dīmedir ḡavdır ḡaf
Şaḡş-ı bāridler olur kām be-kef
Senḡe di ḡoluya ḡara ḡasef
Āteş-i 'aşkıle 'uşşāka şeref
Sūḡte yanmışa di yalūna tef
ḡırılınca buḡalā ider esef
Müşterekdir 'Arabī ile ḡazef
Oldı āḡāzeleri bī-ney ü def
Dīndi ḡaplumbaḡaya daḡı keşef
Yemini şuyını vir itme telef
Daḡı ḡayvān yiyecek nesne 'alef
Başka bir ad dimemiş āna selef
Fārīsīde köpüḡe dirler keff
Olma tenbellik ile ḡa'na hedef
Eyle kesb-i hüner ey ḡayr-ḡalef

(Mef' ulü / Fä' ilätün / Mef' ulü / Fä' ilätün)

Boşdur tehi̇ tolu pür şu āb u kūze bardağ
Çanlu yaşımla çeşmim gördükce dir o hūnī
İşmarlamak siperden gönderdi hem firistād
‘ Āķillerin mizācı kār-ı şevābı her dem
Çapmağa di rübūden yelmek daħı devīden
Sermāyesi felāhın nefis ü hevādan ey dil
Bön kimseye di kūden fertūt hem buñamış
İķbāle aldanup da kim i‘ timād iderse
Pirāye zīb ü ziver ārāyiş oldı zīnet
Lāyık olan vücūdı zībāyiş-i hünerle
Ābisten ü siterven yüklü kışır dışiler
İtmez vefā bu ‘ ālem bir kimseye egerçi
Urmağ zeden leked-zen tepme urıcı ya‘nī
Ālām-ı cevri-ı yāri feryād ü āh u zārı
Oynariken yutulmağ ma‘nāsı bāhten hem
Müstef’ ilün fa‘ulün müstef’ ilün fa‘ulün
Her kāriñi cihānda eyle Hūdāya tefvīz

Rindāna ancak ‘ ādet sāğarla bāde çaķmak
Tīre şuden bulānmağ hem cūy-bār ırmağ
Tā sine-gāhā cānān tīr-i cefāyı elħağ
Secmek güzīden oldı daħı sitāden almağ
Fi‘ lūnde olma zīnhār mānend-i murğ-ı çaylağ
Çacmağ gürīhten hem pūyīden oldı çoşmağ
Kimdir diyü şorarsın işte benim muħaķķağ
Şeydā deli dimekdir kālīve şaşķın aħmağ
‘ İlm ü hüner ma‘ ārif-i ehl-i kemāle ancak
Ārāsten bezetmek pīrāsten tonatmağ
Merdānelik degildir ‘ avratlara kul olmağ
Çoğmağa dindi zāden hem zāsten çoğurmağ
‘ Uşşāķa gerçi cānān āğyāra lākin eşfağ
Çekmek keşīden oldı engīhten koparmağ
Bāzigeħ-i cihānda bī-māyelikle kalmāğ
Sa‘ y eyle kim olasın ehl-i kemāle mülħağ
Haķķa tevekkül iden dā’im olur muvaffağ

(Fä' ilätün / Fä' ilätün / Fä' ilätün / Fä' ilün)

Şivegerdir cilveli nāzik güzeldir şūh u şeng
Yār ile hem-bezm olunca meclisūñ ārāyişi
Bīve ĩul germīde kızmışdır zıbıķcı sa‘terī
Didi bir sahhāķa rūsbi̇ ĩarıya ta‘rif idüp
Kān-cimā‘ u ālet-i ma‘ hūdenūñ adı nere
Bu luğatdır çāre vār mı bilme lāzım olduğın

Kūr nā-binā u dağ-ser başı tāzlāķ kel keçel
Kimden işitmiş āşımken ĩoca Vehbī bunları
Çırmızı surħ siyāh ĩara yeşil sebz aķ sefid
Çeşm-i āğyār ile beñzimden olur pek āşikār
Münc ü zembūr arıdır kend u ĩoğan bāl engebin

Yāruñ āzārıyla güftār-ı raķib-i bed-sūħan
Ĥırs ayu pūzīne maymūn seg köpekdir gurk ĩurd
Çorķar insāndan anıñçün üstüne eyler hücum
Çurbağaya di vezağ ĩaplumbağaya seng-püş
Eyler istikrāħ elbet her kim eylerse nazār

Sevdiğim şūh-ı dilārā güller olmaz aña deng
‘ İşve nāz u būs öpüşdür şerm utanmağ ‘ār neng
Pīrezen menfūrdur tab‘ imda mānend-i neheng
Hem zıbıķ adı meçāçenk dindi daħı çiz çeng
Bunu terdif eyledi āyine-i efkārı jeng
Ferc kūs hem āb-ı püş olmuş menī ergen
meleng
Gördüğim dellāķler şehbāde ba‘ zısıda çeng
Ker sağır dirler çolāğa çeng di topala leng
Hūn-ı eşkim tār-ı zūlfūñle ĩağ-ı ruhsāre deng
Gök kebūd şarı zerd boya fām u gūne reng
Zaħm ururlar yaķlaşan insāna mānend-i
meşeng
Çatlu nūşin acı telħ ü zehr niş ü hem şereng
Rāst gelürse bunlara şahrā olur insāna teng
Şīr arslan dilki rübāh daħı ĩaplān peleng
Pek zārarsızdır iderler ekşeri şuda direng
Yengece ĩar-çeng ü ĩirpi ĩar-püş pençe çeng

Kebg keklîk atmaca bâse toğan şeh-bâz hem
Talma dünyâ cîfesine oldı çün murdâr h̄âr
Yây kemân u zih kirîş peykân demren nevk uç
Sîne-gâhımla senüñ tîr-i müjeñ ey kaşu yâ
Düzd hırsız ip resen âver getür âvîz aş
Nefs-i emmâre ile şeytân la'îndir bilmiş ol
Fehm ü dânişe olur akrân içinde ser-firâz
Bu benim terdîfimi idüb nişân-ı iftilhâr

Aldanur murğ-ı za'îf bunlar ile eyleirse ceng
Çaylağınñ adı galîvâj u zağan tûrnâ keleng
Bunları pâ-mâl itdi şadme-i toğ u tüfeng
Hem nişân âmâc oğdur nâvek ü tîr ü hedeng
Târ-ı zülfe ' aşık-ı nâ-kâmı ey şüh-ı fereng
Yol kesici râh-zen şöhretlûsi seng ü meşeng
Çalışup taşıl-ı ' ilme tûrmayan mânend-i seng
Kim oğursa bu kitâbı başına taşsun çeleng

(Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilün)

Çok resâ çok yime bisyâr mehîr endek az
Râhat-ı kalb ile imrâr iden evkâtın
Gend-ı nâdir pıraşa sîr şarımşâk koğu büy
Zurefâ bezmine sıkletle te' affün virme
Oldı pervend kûrumsâk ki dimekdir pûzvenk
Ehl-i dil zümresi yanında olurlar rûsvâ
Mül oynâş dağı deyyûsa dinür kerdengel
Kağbeye meyl idemez merd-güşâde meşreb
Yaşşı pehn ince de bârîk sitebr oldı kalın
İtme endîşelere şarf eyle ' ömrünü amel
Kuş yemi çine vü yavru beçe lâne yuvadır
Sen hümâ-yı hüneri şayda çalış dinse dağı
Fâ'ide sūd u gezend oldı zarar şatdı fûrûht
Nağd-i câna virilür ise metâ' -ı vuşlat
Seng-i dillikle omuzdan bizi lâyıq mı begim
Germ ü serdine bakılmaz bu fenâ dünyânıñ
Redd idüp de sözümü soñra peşimân olma

Öyle hayvân gibi ekl itmegi terk eyle biraz
Oldu hursend kanâ' at idici hırşa di âz
Böyle bed-râyiğhalar tab' -ı selîme uymaz
Hem dinür koğmuşa gendide soğan oldı piyâz
Bize lâzımlu degil öyle le'im nâ-sâz
İbneğânî vü gulâm-pâreye dirler beçe-bâz
Bunların hâlini setr eyleyemez perde-i râz
Rûsbîye câf u celeb di başı açık ser-bâz
Bu mezâyaları terdîf mizâca uymaz
İnlü pehnâ kışa kütâh u uzun dağı dirâz
Olma ' âlemde ' abeş-kâre düşüp de kuş-bâz
Murğ kuş bâl kanatdır dağı uçmak pervâz
Kâle-i ' ömrümüzü müftene bu ' aşk-ı mecâz
Râygân di ucuza müfte hem ortak enbâz
Atmak endâhten taş atıcı seng-endâz
Nev-bahârı da geçer şayfi da dâ'im kalma
Eyleme vaqtîni zâyî' dime kış yaz oğu yaz

(Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün)

Kola bâzû dindi ma' nâsı ' Arabca oldı bâ'
Kârgâh-ı dehrde kâlâ-yı kâma iktîşâd
İçmek âşâmîden ü hem iktibâ' u iktimâ'
Her hişâliñ aħseni insâna ğayz u kinini
Oldı nev-peydâ vü muħdes yeni icâd olunan
Nîk-nâmlıktır güzel iş işleyüp hayrâtlar
Şîd olmuşdır güneş âdi anuñ gibi zükâ
Âfitâb-ı rüyunuñ ' aksiyle bu gönülümdeki
Şimşege dirler dirâğş olmuş hem ol ma' nâda berğ
Şem' -i dâğ-ı sinemiñ ' aşk âteşiyile ' âdeti

Kullarında Hâkğ yaratmışdır lâ celli'l-intifâ'
Gez dağı arşun dimekdir kim murâdifdir zirâ'
Ekl ü şürbe düşme pek ' âlemde mânend-i sabâ'
Yutmağa dindi fûrû bürden dinür hem ibtilâ'
Şeylere ol emirde eylemezler ittibâ'
Dağı peydâ kerden icâd eylemek hem ihtirâ'
Parlıyamaz ol kadar sen mehle itse ictimâ'
Işığa aydınlığa pertev dinür dağı şu ' â'
Yağışur dirsem ki buldı tâb-ı âhım irtifâ'
Parlamak oldı dirâğşiden nazîri iltimâ'

*Dindi qorqutmağa bākāniden ü terhib hem
Eyleyüp luftin recā lâzım olan Allāhdan
Aldamağ oldı firībiden ki ğabn anıñ gibi
Nefs ü şeytān eyledi izlāl seni şad hayf ile
Oldı pūşāniden örtmek tesettür gibidir
Hağdır ancak rāzı olmağa hem uymağa sezā
Bātil efkara düşüp kec-revlik itme zinhār*

İtmede a^ç dā-yı dīn ü devleti merd-i şicā^ç
Ha^çv^ç itmekdir hirāsiden me^ç’ālī irtiyā^ç
Pek fenā şeydir bu kār-ı nā-becāyı iştinā^ç
Di firībāniden aldanmağa ya^ç’nī inhidā^ç
Hil^ç at-i ihlāsıdır fāhır-i libās intifā^ç
Emr ü fermānu’l-lāhı mü’mine dā’im-i muṭā^ç
İnneme’l-hağğka hağğıkun bi^ç’r-rızā ve^ç’l-ittibā^ç

(Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilün)

*Cāme eşvāba dī ũonluğ tene ten dağı beden
Ten-i gül-gūnuñı örtüp bize faş eylemeyen
Postūn kürk girībān yağa kaftān kabā
Eski zaħmımdan ağan hūn-ı ğama ālūde
Hil^ç at-ı fāhire eksūn u perend atlasdır
Bu sehī kāmētüne zinet ü ziver olıcağ
Kıř semmūra dağı pek iyü kürke dinilür
Kürk dimiş kişe luğatler yazan erbāb-ı kemāl
Çeşn bayrāma ziyāfet günine dirler hem
Mevlevī sikkesine hem-ser olur mı gerçi
Hātemiñ adı nigīn yüzüğüñ engüşter
Baña eşvāb dikerken düşüyor destinden
Derz yiv baħye nigende yamaladıır jende
Yāre ağıyar yamandığını gördükce didim
Pīne-düz eski dikici vü kürāde eski
O emeller ^ç abeş efkār ile şevb-i ye’si
Ber-meğāz u dağı feğyāz dimek şerbetlik
Az olursa yaramaz işine olsun çokca
Der-ħor-ı ān ki neyem oña ki lāyık degilim
Bu mahāretleri eş^ç ār-ı dil-efzāde Lebīb*

Her ne giyseñ yağışur qaddiñe ey ğonce dehen
Tona şalvār dinür gömlege hem pīrāhen
Hāzır ey şūh eger hānemi teşrif itsen
Āstīn yeñ yeni nev oldı etekdir dāmen
Saña ^ç idiyiye müheyyā olan ey serv-i semen
Per-niyān nağşı olan nev^ç a dinür atlasdan
Bilürem kāşki olsaydı bahāsı ehven
Līk Şīrāzda hil^ç at diyü güş itdim ben
Yārsız hiç biri ^ç indimde değil müstaşsen
Çoğ cevāhirlı olan tāca dinürmiş gerzen
Dehen-i yār-i hemān hātemi-ı güyā diñlesen
Derziniñ yüksüğü engüştene igne sūzen
Fuqarā zümresiniñ giydigi eşvāb kühen
Yamanıñ adı vejeng anıñla dī düğmege sen
Küberā yanına da^ç vā-yı huğuk ile giden
Dūhten dikmek imiş dağı bürīde kesilen
Çocucuğ istek ider söylemez ammā ki sühan
Ya^ç ni bağşış diyü şākirdiñ eline virilen
Kerem ü luftı ile ğazret-i Rabb-ı zü’l-minen
Virdi Allah baña bār-ı Hudā dād-ı be-men

(Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilün)

*Açııcı oldı küşāyende ^ç Arabca fettāh
Tūr tevekkül qapusında kerem-i Mevlāya
Tañrı adı ile bā-nām-ı ğudā bismillāh
Zekān-ı yarı alup ağıza ğayālimde bu şeb
Parlayan nesneye tābende vü lāmi^ç dinilür
Pertev-i āh bırakmaz aña ğacet gerçi
Va^ç d-i vaş eyleyüp āşıfte-i ğasret-keşüñi
Şağlamağ oldı nühüften ki me^ç’ālī ihfā*

Bāb-ı mağşud küşāde oluyor billāh
Di anahtar diyecek yerde meğeng ü miftāh
Her bir ef^ç ālde müsellimler ider istiftāh
Sīb ğor-dem yidüm elmāyı ekeltü’^ç t-tüffāh
Āfitāb-ı ruğ-ı yār itdi bu kavlı izāh
Şem^ç -i izān çerāğıñ adıdır hem mişbāh
Şād kerden di sevindirimege ya^ç ni ifrāh
Mümkün olur mı göñül ğalini mānend-i şabāh

Nâleden aşl-ı garaž hâl-i dili dildäre
Güşe-i çeşm di göz ucına hem gâmu 'l- 'ayn
İstegim şebih-i şev düzdide niğeh çeşminden
Kovcıya dindi suhan-çîn dağı nemmâm öyle
Cehülânîñ hüner erbâbına dağl u zemmi
Şâyegânî di ucuzluğa rifâğa gibidir
Dem-i hüzn ü elem vaqt-i gam u guşsa olur
Eyliğin ile baña ac kapuyı ey açıcı
Dest bir halka-i dergâh-ı tevekkül şüde âm

Âşikâr eyleme vâ kerden imiş hem îzâh
Fitne cavlağda gözün olmadı gitdi işlâh
Nigerîden dinilür bakmağa ya 'ni ilmâh
Bu şabi' atda olan bulmadı ' âlemde felâh
Köpeğin ürmesi lâyîden-i seg ya 'ni nibâh
Öyle demlerde hafiflenmede bâr-ı ervâh
Huş-sâl ol sene kim kaht u gılâ ola külâh
Yetişür oldığım eţrâf-ı cihânda seyyâh
İftâhu 'l-bâbi bi-ikrâmüke lî yâ Fettâh

(Müfte' ilün / Fâ' ilün / Müfte' ilün / Fâ' ilün)

Huşk kuru yaş ter otlağa dirler giyâh
Karını toyup çâr-pâ râhat ider dâ'imâ
Giceyi ihyâ iden şağsa di şeb-zindedâr
Cebr-i nefis eyleyüp feyz bulan dem-be-dem
Eyle tevekkül dimek oldı penâ-veh bikun
Hıfz-ı Hudâdır hemân iki cihânda bize
Külbe küçük hücredir muhtaşarı hâne-ves
Tev'em olursa sezâ hâne-i cennet eyle
Kâgıd-ı zerdî berât adı ne fuğrâ nişân
İtdiğin âzârı ben cân u gönülden yirim
Şarpa girîve di yol gösterici reh-nümün
Vâdi'-i âmâlde râh-ı cehâlet gibi
Virme medeh çek bekeş koma dimekdir menih
Semt-i rızâda bulan gönülün ala ' âşıkın
Ansız olan nâgehân hem dağı nâgâh imiş
Başka zamân hiçdir yâr ile birlikdeki
İster iseñ ma' rifet yanına gel de dile
Gitme uzağa şağın tâlib-i ' irfân isen

Halkımı hem terbiye itmede dâ'im ilâh
Kurı çırâ kâh imiş oldı şamân âdi kâh
Gâflet ile geçmede vaqtimiz eyvâh u âh
Hem dağı şeb-hîz odur vaqt-i seher bâm-gâh
Hâzret-i Hâkka müdâm ister isen intibâh
Şaklanacak yer kemîn dağı sığınmak penâh
Sevğ ider öyle yere sevdiğini hayr-ğ'âh
Hağ yoluna yapılan tekye gibi hânkâh
Hağlu rûhuñla seniñ kaşların ay yüzi mâh
Pâdişehiñ virdiği dirlik imiş nân-ı şâh
Küyuña ey dilrübâ itdigim âh-ı siyâh
İşlek olan ulu yol adı imiş şâh-râh
Rîze-i elmâsi dil-i yâresine gâh gâh
Al bisitân iste cüy isteme dirse meğ'âh
Ugradığım derd ü gam-ı ' aşk ile bî-iştibâh
Vağte di hengâm gâh u gâhice dimek de gâh
Pür hünerim bendeñiz gerçi ki bağtım siyâh
Ger tu biğ'âhî hüner nezd-i men-i âv bi-ğ'âh

(Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilün)

Şerm-gîñ utanıcı oldı kadındır bânû
Şâhib-i keyd-i ' azîm olduğuna şübhe mi var
Biri birine qarışmış dimedir piç-â-piç
Başına derd olan üftâde-i sevdâ-zedeniñ
Pehlivâna yel ü alp güreşe küştî di
Nefs-i emmâreye gâliblere dinse şâyân
Câvidânî ile câvid ebedî vü dâ'im
Küy-ı yâra gidebilseydim iderdim orada

Añlaşılmaz ne dimek ma' ni-i lafz-ı ebû
Pîre-zen koca qarı sıhr idicidir cādū
Zülf-i dildârda vaşf eyledigim her bir mü
Müy kıl şâne farâğ şac bölügidir gîsū
Eski metrük hünerlerden idi ancak bu
Güçlü kuvvetlü tüvânâ dağı kuvvet nîrū
Böyle bilmek gerek Allah Te' alâ'yı kulu
Râhat âsâyiş cennet gibi hemçün minū

Sīb elmadır iyü bih daḥı beh ayvâdır
Baña ŧeftâlü gerek bāġ-ı ruḥuñda gerçi
Aşma tâk u üzüm engür qoruğdur ġüre
La‘ l-i renginüñe taqlîd idelden beridir
Enberüd u likel enberd dinür emrûda
Yüzünü gerdenini öpme yanımda birdir
Bâr u ber meyve vü turfanda yemiş nev-bâve
‘Aşıkça ŧeŧkat iden şüh-ı cihânda güzelin
İñ süḥanrâ bu sözi nîk ŧinev diñle iyü
Ne qadar olsa daḥı nâdire fenn-i devrân

Zâkan-ı yâr ile bu lehçe-i zerdim yâ Hû
Nâr enâr ü erik enva‘ ma dîrler âlû
Bâġda seyr ü temâşası olur pek dil-cû
Oldı ġül-nâr kirâz vişnedir âlû-bâlû
Ki anuñ pek iyüsin taġda yermiş ayü
Şeŧtereng ile hülû ikisi de ŧeftâlû
Lezzeti tâze müzâmîn qadar olmaz iyü
Bihterin pek iyüsidir daḥı nîk ü niġû
Rızkuñ Allah virür eyleme aşlâ kayġû
Fârsî bilmeyen âdem olamaz nâdire-ġû

(Mef‘ ülü / Fâ‘ ilätü / Mefâ‘ ilü / Fâ’ ilün)

Kâtib debîr ü ḥâme vü kilik oldı hem qalem
Çalış hemân kitâbete herkes bilür buni
Gizlik qalem-tırâşa vü ‘aynek di ġözlüġe
Andan olur hüner-vere ser-rişte-i kemâl
Derhem odur ki burtışa qarış buruş ola
Seyrânda raġîb ile ol mehliqâ gibi
Dîvân-ḥâne adı da tâlâr imiş daḥı
Göñlümdede tıtdıġım ser-i küy-ı niġârdır
Olmuş piriste besleme ‘avret maġûlesi
Ey şâh-ı ŧivekâr qapıñda göñül müdâm
Pek qutlu nesne oldı hümâyün hümâ gibi
Hengâm-ı vuşlatıñ gibi ey mehliqâ seniñ
Ḥum küb dimekdir eġri ḥam u keġ dinür daḥı
Pâ-buşa pây-dân u daḥı keġş ü sür dinür
Qış günlerinde taġda bayırda lüzümü var
Mef‘ ülü fâ‘ ilätü me‘ fâilü fâ‘ ilün
Bayraqda gösterir ise câhil çi fâ’ide

Oлмақ gerek ma‘ ârife verzişle muḥterem
Mektubuñ adı nâme yazılmış nüvişte hem
Keskince kâtib olmaya baqın ki budur ehemm
Peşm-i devât gerçi dimiş liġâyâ ‘Acem
Mânend-i târ-ı turre ġisü-yı ḥam-be-ḥam
Birbirine yanaşmış olana dinür be-hem
Vâsi‘ olan qonaqların içinde mültezem
Şeb-ḥâne-i pād-şâh sarâyındaki ḥarem
Nazmımda zen maġûlesi oldıġım istemem
Çâker kul oldı daḥı perestâr imiş ḥadem
Sevdâ-yı târ-ı perçemi başımda dem-be-dem
Vaqt-i mübâreke dinilür hem ḥuceste-dem
Göñlüñ geñişçe tıut viremez kec mizâc-ı ġam
Anuñ ile muḥâfaza olur hemân qadem
Hem cizme müze vü çarıġuñ adıdır ŧemem
Ekşer bu veznile dinilen ŧi‘ r olur etemm
Râyet-keşân-ı ‘ilm ü ma‘ ârif olur ‘alem

(Fe‘ ilätün / Fe‘ ilätün / Fe‘ ilätün / Fe‘ ilün)

Ġâze ġül-ġüne kızılca ki ider ruḥları âl
Saña lâzım deġil ey kaşı kemânım gerçi
Bir vilâyet adı Ferḥâl ki dilberleri çoġ
İtdi âviñte ‘aşıklarının göñlünü yâr
Çeşm-i zaḥm oldı nazar degme ne‘ üzü billâh
Kendü başına gelir ‘âkıbetinde bi-şekk
Qayrevân gökleriñ eḥrâfi sitâre yıldız
Qaşını zülfi miyânında görince şandım

Olamaz ḥüsn-i ḥudâ-dâd gibi zîb-i cemâl
Vesme qaşa çekilen râstıġa dîrler beñe ḥâl
Görmiyen şehri-ı Sitânbul’ı ider böyle ḥayâl
Her taraftan şalınan saça dinürmiş fer-ḥâl
Nazar-ı ḥased bed-pişe olur ‘ayn u bâl
Düşmeniñ daḥı fenâ yorması şanusı şikâl
Emr-i Bârî ile devrân ider her meh ü sâl
Yeñi ây mâh-ı nev oldı ‘Arabî adı hilâl

Çeşm-i sūzen dime mefhūmudur igne deligi
İnce fikr itmege vābeste degildir bilimiz
Adı ‘anķā kuşunuñ var ise sīmurġ imiş
Murġ-ı dil kırtulamaz baġlu iken kākūlüñe
Hāksār ol ki toza tobraġa bulaşmış ola
Kim diyü şorar isen zūlfūñ ile bendeñizim
Dindi āmūhten öğrenmege kesb eylemege
Farķ u temyīz olunur hūkm-i şeri‘atle hemān
Saçmak efsānden ü rīhten olmuş dōkmek
Derd-i heciriñle ġam-ı ‘aşķın ile gönlümdür
Oldı kālīçe nihāl ü keçeniñ adı nemed
Lāf u sözlerle tōludur deheni aġyāruñ
Yaşda kim olsa berāber aña hem-zād dinür
Ġuşşadan iñleme fikr eyleme şükr it Hakk’a
Peñdimi diñler iseñ sen de Lebībā her dem

Oradan seyr ider ‘ālemleri erbāb-ı kemāl
Hem o ma‘nāda daġı oķ gezi olmuş sūfāl
Söz açup vara yoġa kendimi itmeme işġāl
Ķanadıñ ucları şeh-per daġı dindi şeh-bāl
Hāk-i dergāhına ‘uşşāk olurken rū-māl
Ayaķ altında sürünmüş depelenmiş pā-māl
Sa‘y idüp ‘ākil olan eylemez aslā ihmāl
Hem harām oldı şüfür u daġı misrād helāl
Saña ‘āşķılarınñ ħanıñı re’sü’l-āmāl
Pür-şude tōlmuş olan pek tōludur māl-ā-māl
İtmeli vaķt-i şitā geldiġi dem istiħşāl
Hegbe har-ġin ġarār imiş u kıl ħara çuvāl
Gözediñ birbirini eylemesünler izlāl
Luţf u ihsān ider kıllara Rabb-ı müte‘āl
Şükr İzed kun ez-endüh miyendiş ü menāl

(Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün)

Di müsāfir kındıġı ev şāhibine mizbān
Buldıġını ekl eyleyüp umduġını bulmaz imiş
Birbiri ardınca pey-der-per sekir iz daġı pey
Rinde duġluñ zāhidā pek nā-sezādır söylemem
Ez-berāy u daġı anuñ içün ūrā aña
Cevr-i dilber-i ‘aşķ ‘aceb bir derd imiş ben görmedim
Ānşān o anlarıñ hem iñşān o bunlarıñ
Mālikān-ı mülket genc-i kana‘āt lā-cerem
Çetr çadır oba ħargāh u otaķdır bārgāh
Pek yaķışur ħubbe-i ġerdün-ı dūn serkeşe

Gök sipihr oldı zūħal keyvān‘uţārid tır imiş
Cümlesi maġkūm emr-i ħazret-i bī-çündür
Müşteri Berciş ü Merriħiñ adı Behrām hem
Tālī‘ ūñ yāverse eyle ħudret-i Hāķķ’a niġāh
Merz-i büm olmuş vaţan ser-ħad sınırdır daġı
Yekdir Allah yek ile bekle Hūdāniñ bābını
Pās ħıţ itmek daġı bir rub‘ı imiş ġiceniñ
Rān uyluķ çakşıra şalvara da rānīñ dinür
İşte hāzır bende cevelān it efendim cā-be-cā
Bileġü taşı fesāne sihr efsūn u füsün
Yat uyu ey tıfl-ı nevres ben saña naķl ideyim
Biħte olmuş elenmiş nesne pürvizen elek

Żirā ikrām eyler āşķāb-ı mürüvvetden olan
Hem misāfir miz ü miħmān dindi daġı miħmān
Derd ü ġam ta‘ķib ider āşķāb-ı ‘aşķı nāgehān
Hem senüñçün ez-pey-i tu anıñıçün behr-i ān
‘Āşķı olmuş dā‘imā giryāndur ūftāde-ġān
Buncılayın zīnsān u ancılayın ānçünān
Bizlere bir ħişsecik yoķdur bu ‘ālemdede hemān
Pādşāhlardır keyān kimler dimek daġı kıyān
Eyler āsāyiş bu yerlerde hemişe kāmran
Pek büyük çadır dimek hem göġelikdir sāye-
bān

Yoġısa ‘aķlıñ eger aġkāmıña sen de inān
Ūlkere pervīn dirler ‘arş-ı a‘lā gerzmān
Dā‘imā eflāke devrān iderler bī-ġümān
Żühre nāhid ü şaman uğrısı olmuş kehkeşān
Rüz u şeb maġfuz olsun mülket-i İslāmiyān
Merz ser-ħad adıdır ser-ħad aġası merz-bān
Vaşfını teţāvül iderler ‘aşķla ħasret-keşān
İç yüzünden şoġbet açmaz bunlarıñ ehl-i beyān
Ķula at yek-rān binilmişden kināye zīr-rān
Taş başına ħoca ħarılar iderler her zamān
Daġı efsāne ħikāyet hem dinürmüş dāsitan
Diġķat eyler her bir emrinde ġürüh-ı nūktedān

Serzenişle hürd olur dâ'im derûn-ı ehl-i dil
Aķıcı cüyân çekiden tamlamak bâred yağan
Eşk-i çeşmim mâcerâsın açmadan kaçdım saña
Bismil olmuşdur boğazlanmış büriden kesmedir
Cevr ile kıanım kıurutduñ var mı cânım fâ'ide
Yara zaķım u yârelî zaķmîn daķı zaķm-nâķ
Ol taķib-i cânâ şordum gönlümüñ zaķmın didi
Bel miyân olmuş vasať ma' nâsına daķı gelür

Şarmış ol nâzık teni aġyâr zevķinden dimiş
Fârsî örgendim oldum böyle tatlu dillü ben
Ben de bilseydim Lebîbâ dir idim Vehbî gibi

Dögmedir kübiden ü mihrâs ma' nâsı havân
Eşk-i çeşm-i ' aşık giryân-ı zâr u nâtüvân
Mičeked tamlar demek kıan tamlayıcı hün-çekân
Dest-i cevriñde tutar ol şüh tîġ-ı bî-amân
Muħħ ilik ma' nâsına gelmiş kemikdir üstühân
İtdi gönlüm hancer-i nâhüt ile bir cânsitân
Di teşennüc olmuşa bâsür u pür-hün tolu kıân
Var mı yok mu bilmem ammâ aşlı ey nevr-es-i
civân

Kuşaġa dirler kemer hem ince belli mü-miyân
Ögredir tûtilere sükker gibi nuťķum lisân
Fârsî amühthem geştem çunîn şîrîn-zebân

(Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün)

Mübârek ferruħ u ferħunde vü ma' mürdur âbâd

Dil-i ' uşşâķ ġâhi iltifât vü ġâh cevriñile

Di peyker şürete Erteng bir şüret kitâbıdır
Çıkardı anların da naķşını encâmıda ġerdün
Siyeh-çerde di esmer çehreliye yâ' ni ġendüm-ġün
Bir âşub-ı cihânı sevdim ' âlemde neme lâzım

İçinde ay görünmüş bir kıuyudur çâh-ı Nahşeb hem

Derûnumda ġören ' aks-i kıamer-tâb-ı ruħuñ şandı

Direfş-i ġâveyânî şol deri bayraķ ki itmişdir
Kazârâ ol ' ilmde vefķ-i şaddır şad olup itdi
Muħâba ihtirâz oldı daķı pervâ o ma' nâda
Kıapusında nigârîñ âh u feryâd itmeden kaçdım
Keder olsa göñülde ġâr ġâr u sük-i mâtemdir

Nigârî her ġörüşde ' aşık-ı rüsvâlara mişvâr
Beşik ġehvâre mâm-ı nâf ebe kıarı daķı bâ-zâc

O tıfl-ı nevr-eside ' aşķı bâzîçe şanur ġüyâ

Teraħķum mihrbânî vü nevâziş oħşamaķdır hem

Muvaħķhidler derûnî dâ'imâ yâ Rab mübârek
bâd

Sevinmiş ġurrem ü dil-şâd hem maħzûndur nâ-
şâd

Velîkin eylemez şüret-perestlik merdüm-i âzâd
İki meşhür naķķâş adıdır Mânî ile Bihzâd
ġüzeller zümresini eylemek ister isen ta' dâd
İki maħbûbı çok şehre dinürmiş ġalluħ u Nev-
şâd

Benim gönlüm ki eyler mihr-i rüy-ı yârdan
istimdâd

O aydur mâh-ı Nahşeb ibn-i Muķanna' eylemiş
icâd

Humâyün Fâl ile İrâniyânüñ kıuvvetin müzdâd
Demirci ġâve Deħġâķî anıñla eyledi ber-bâd
Fenâ işlerden erbâb-ı zekâyâ dâ'imâ mu' tâd
Dimekdir her ne olur ise olsun her çi bād-â-bād
Sürür-ı kıalbimiz itsün Cenâb-ı ġaķķ hemân
müzdâd

Çaġırmaķ âh çekmekdir fiġân u nâle vü feryâd
ġudâ ġayrû'l-halef ihsân ide bi'l-yemin ve'l-
es' âd

Çocuk küdek yeñi toġmuş olan nev-zâde vü
nev-zâd

Niyâzım senden ey mehpâre ancaķ tıymadan
ħussâd

Seniñ gibi cefâ vü cevri ü nâz ü fitneye mâ`il

*Cehâlet oldı nâ-dânî ma`âzallah dimek bir kes
İki `âlemde elhaq kâm-bin ü kâm-rân olmuş
Di taşlu yire sengistân taşlık senglâh olmuş*

Bu mışra` gelmiyor terdîfe yükseldi gibi mazmûn
Çi miğüyî ne söylersen nemiđânend bilmezler
Tecâhül eyleyüp dirdi beni gördükde ol meh-rû
Mefâ`îlün mefâ`îlün hezecedir bahriniñ adı
Bihamdillah ve`l-mine Lebîbâ `ilm ü `irfanı

*Sitemger dindi zâlim kimseye zulme dinür bi-
dâd*

İder `âkil olan `ilm ü hünerle dâ`im istisa`ad
Bilici kimsedir dânende dâniş `ilm ü isti`dâd
Raħmsizlikle yâruñ gönlü dirsem olmaz
istib`ad

*Daħı divâruñ adı lâd u divâruñ dibi bün-lâd
`Abeşdür nazm u şi`ri eylemek câhillere inşâd
Kücâyî kanğı yirdensiñ tûyî bigâne sensiñ yâd
Bu deryâ-yı kemâli eyledi Vehbî faqat icâd
İşitdüm hâceden bir bir şinidem yek yek ez-
üstâd*

(Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün)

*Raħş at parlayıcı raħşende parlaq tâb-dâr
Âb u tâb u hüsnuñü vaşf itmeden maqşudumuz
`Aşığın ma`nâsı olmuş döstâr u döstâr
Kâbil olsa hâlini söyledi `aşık yârına
Dâd-ger `adl idicidir cevri idici zûr-kâr
Felek maqşudı iden sâhil-i res mülk-i emel
Kocmaya dindi der-âgûş u daħı âgûşten
Yan çizer benden dilârâ varmıdır bir fâ`ide*

*Sâhten düzmek daħı yol taqımıdır berg ü sâz
Ülfet idüp yâr ile her rûz u şeb hâl-i raķib
Şol ki me`kulâtdan meyħûş ola hûş-ħôr dinür
Şervet ü sâmanuñı fâş itme kim güçleşmesin
Oldı fikr itmiş nehiden hem sigâliş öyledir
Eyleme ef`âlde te`cîl zirâ ħayr olan
Şulħ ma`nâsındadır ya`ni barışmağ âştî
`Âķibet mechuldür itme heves dilerse de
Tasalu endüh-gîn u tasa olmuşdur fejîm
Başka bir nâm istemem çünki firâk-ı yâr ile
Dâz mefhûmî binâ-dâzâr hem mi`mâr imiş
Dil tutuşdu germi`-i ħasretle sönmez güyiyâ
Rîze rîze pâre pâre tartağandır tert-mert
`Aşıkla dîvâne oldum şimdiki `aqlım benim
İş feyâr u işleyiciye feyâr-âver dinülür
İbtidâdan intihâsın fikr ider `âkil ise
Avlamak oldı şikârden hem demiden öyledir*

Esbi nâz u `işveye olmuş o mehpâre süvâr
Pek letâfetlü tarâvetlü dimekdir âb-dâr
Kendüye düşmen şanur üftâdesin ammâ nigâr
Birbirine râst gelmek dü-çihâr ile dü-çâr
`Âķil eyler her işinde i`tidâli ihtiyâr
Furşat u `aşr u zamân daħı hevâdir rûzgâr
Bilürem ammâ nedir çâre rîzâ virmezse yâr
Hem kenâr olmuş kucağ almağ kucağa der-
kenâr
Küy-ı yâre `azm iden `aşıklar için âh u zâr
Muntazamdır sâz mend ü pek muvâfîk sâz-kâr
Tatlu tatlu çok ta`âm itmeklige olur medâr
Hem güvâriden siñirmek ħazmı âsân ħoş-güvâr
Çavlı u fi`le ibtidâda `âķile lâzımlı kâr
İşde te`ħîr vü te`enni eylemekdir bürd ü bâr
Herkes ile merdüm-i dâna dile dâ`im şi`âr
Cenk imiş pür-ħâş ü rezm ü gir ü dâr ü kârzâr
Yâr u yâver `aşık-ı âşüfteye ey gül-`izâr
Kâlbi maħzûn ħâtırı mecrûħa dirler dil-fiğâr
Ĥâtır-ı vîrâmı ta`mîr iden ehl-i iktidâr
Yaz evi taħkem daħı muħkem dimekdir üstüvâr
Şîne-i `uşşâķı ħam-keş kâkül-i müşķin târ
Ĥurd-mürd ufağ tefek ya`ni tağılmış târ u mâr
Ĥayra sa`y it ki olur her kâr-ı encâm âşikâr
İş tutucu kâr-dâr iş güc dimekdir kâr [u] bâr
Şayd-gâħında turur murğ-ı dil-i `uşşâķ-ı zâr

Küy-ı dilberden çıkarken gördüm ağyârı didim
Her ne ister isen iste dâ'imâ Allâhdan
Herkese 'arz eyleme dil-ḥ'âhî'nî ancaḳ Lebîb

Sürgün avı çerge vü daḥı naḥcîr ü şikâr
Bendegânîñ maṭlabın iḥsân eyler Girdgâr
Her çî mîḥ'âhî bicü hem-vâre ez-Perverdgâr

Taḥmîs-i Muṭarraf (Fâilâtün Fâilâtün Fâilün)

1
“Oldı yardımcı mu'âvin hem mu'în”
Bî-kes ü nâ-çâra Rabbü'l-âlemîn
Eyleyüb dâ'im tazarru'la enîn
Haḳḳ Te'âlâya gürüh-ı mü'minîn
“İsteriz yardım dimekdir nesta'in”
2
“Hep içenler oldı lezzet-yâb hem”
Çeşmesâr-ı luṭf-ı Haḳḳdan dem-be-dem
Teşnelik görmez hemîşe lâ-cerem
Vaşf-ı pâkinde anîñ gâyet ehem
“Dinmek olmuş lezzeten li's-şâribîn”
3
“Cennete dinmiş cinân ḳalbe cenân”
Bâğ-ı cennetdir ḳulüb-ı mü'minân
Anlara tevḥîd-i Haḳ vird-i zebân
Haḳlarında dinse lâyıḳ her zamân
“Ḳalble taşdıḳ idenler mükinîn”
4
“Ḥuld imiş hem cennetüñ bir adı da”
Dâḥil idüb Haḳḳ bizi dilşâd ide
Vardır anda dürlü dürlü mâ'ide
Ḳısmet olmaz lîk şaḥş-ı fâside
“Ehl-i taḳvâ câyı meşva'l-muttaḳîn”
5
“Cennet-i a'lâda maḥşûşa daḥı”
Bir selâmetle geçübde berzaḥı
Görmez iseñ luṭf-ı Haḳḳ'la düzaḥı
Rabbimiz iḥsân iderse ey âḥı
“Beyt-i ḥamd olmuş maḳâm-ı şâbirîn”
6
“Siz girün ey mü'minîn aña ebed”
Böyle fermân eyledi Rabb-i Şamed
Naşş-ı Ḳur'an ile müşbetdir sened
Sermedi zevḳ eyleyiñ bî-ḥadd u 'add
“Dâḥil oluñ fe'dḥulühâ ḥâlidin”

7
“Pür-ziyân olmaḳda ancaḳ kāfirân”
Râh-ı ḥüsrânuna dâ'im ol divân
Maḡfret bulmaz aşla müşrikân
Naşş-ı Ḳur'an ile olmuşdur beyân
“İnneme'l-küffâru kânü ḥâsirîn”
8
“Ḡuşşalanmazlar dimekā lâ yaḥzenün”
Cennet-i a'lâda aşlâ müslimün
Olmaz anlar da küdürât-ı derün
Zevḳ u şâdıda olurlar dâ'imün
“Cümlesi emniyet üzre âminîn”
9
“Hem yedinci gökde 'illiyîñ maḳâm”
Çün odur ser menzil-i dârü's-selâm
Kim varsa olur anda şâd-kâm
Ḳısmet itsün cümleye rabbü'l-en'âm
“Şâ'id olur aña rûḥ-ı mü'minîn”
10
“Çünkü ḡılmân oldı ḥuddâm-ı âdem”
Her birisi nür-ı maḥş u muḥterem
Mü'minîne eylemiş Bârî kerem
Hem daḥı düşîze vü feraḥ şiyem
“Anda cennet kızlarıdır ḥürî'in”
11
“Şol melekler ki yazar a'mâlimiz”
Kârımız eṭvârımız aḥvâlimiz
Olur ol defterde heb ef'âlimiz
Eyleyen taḥrîr cümle ḳâlimiz
“Anlara dinmiş kirâmen kâtibîn”
12
“Şâhidiz Haḳḳ Tañrısı her 'âlemün”
'Arş u kürsînin ü cinn ü âdemün
Derk olunmaz zâtı Haḳḳ-ı ekremün
Biz deriz vaşfında Rabb-ı erhamün
“Neşhedu'l-lâhe ilâhe'l-'âlemîn”

13

“Ehl-i küfrün kahr ile ol hāliki”
Müselmīnün nāşırı hem māliki
Yarlıgar rāh-ı Hūdāya sāliki
Kahr ider tevḥīdini her tāriki
“İnehū bi’l-ḥızıy muḥzi’l-kāfirin”

14

“Ādeme şeytāndur ḥaşm u mübīn”
Cümleyi ḥıfz ide Rabbü’l-‘ālemīn
Aldadur insānı ol kāfir-i la’īn
Emrini tutan olur düzaḥ karīn
“Mekr ü şerrinden amān olma emīn

(Fāilātün / Feilātün / feilün)

“Mi’ zefe çalgıcılarıñ sazi”
Hüb şadā zevka gider başlıcağ
“Hem güzel şāra teda’ub dimedir”
‘Āşık-ı dil-şüdeniñ maḥlūbı
“Oldı nuḥbe vü neḳāve şolkim”
Gönlüm ey yār saña eşyādan
“Ġazv imiş düşmen ile uğraşmak”
Hārbden kaçmak günahkārlıqdır
Bu sözi kâfiye itdi icāb
“Mervezi belde-i Merv’e mensüb”
“Dindi ifḥām büyüklendirmek”
Kimseyi eyleme taḥkīr çalış
“Henber at kişneyicidir şāhil”
Ṭab’-ı yekrāne söz olmaz nazmım
“İki kâhin idiler Şakḳ u Saḫīḥ”
Bunlarıñ vaqt-i cehāletde ‘aceb
“Tercememde sözümi gizleme yok”
Bilinür neyse me’āl-i maḥlūb
“Nazmımız ol ḥitāme nezdik”
Bu kadar eyleyebildim terdīf

Hüş olursa ne güzel avāzı
“Taḡniye ırlamağa āḡāzı”
Maḳşadım vaşfdan ol ṭannāzı
“Dil-berin eylemesidür nāzı”
Dilber anıñ ola nām-ı efrāzı
“Ola şey’in seçilen mümtāzı”
Eyleyüp me’ar gede ser-bāzı
“Kāfire cenge gidendir ḡāzı”
“Dir ‘Acemler ‘Arabīye Tāzı”
Aslınıñ gerçi degil dem-sāzı
Saḳlamak her ne olursa rāzı
“Ādeme eylemege i’zāzı”
Pek mübārek olur esb-i tāzı
“Hem şāhil olmuş anıñ avāzı”
Didi naḳl eyleyen efsūn-bāzı
“Şöhreti var daḫı kâhin-i ḥāzı”
İltizām oldı faḳat icāzı
“Leyse fī tercemeti elḡāzı”
Gösterüp kâ’ide-i i’cāzı
“Çoğa tutsun zurefā bu azı”

İşbu terdīfāt-ı şā’irāneyi ḥāvī mecelle-i faşīḥāne taḳvīmḥāne-i ‘āmirede tab’ u temşil kılınmışdır.
Fi 9 zā sene 1263

KAYNAKLAR

- BANARLI, Nihad Sami (1987) - *Resimli Türk Edebiyatı Târîhi*, İstanbul, C. 2, s. 782.
- CEYHAN, Adem (2008), “Yayaköylü Ahmed Reşid Efendi'nin Nuhbe-i Vehbi Şerhi”, Kırkağaç Sempozyumu Bildirileri, Manisa, s. 116-117.
- ÇİFTÇİ, Ömer (2007) - *Hâtimetü'l-Eş'âr - Fatin Dâvud*, Ankara, s. 362.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2005) - *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, S. 1044.
- İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal (1988) - *Son Asır Türk Şairleri*, Dergâh Yay., C. 2, s. 868-873.
- KILIÇ, Atabey (2007) - “Türkçe-Farsça Manzum Sözlüklerden Tuhfe-i Vehbî (Metin)”, Turkish Studies Volume 2/2 Spring, s. 410-475.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (1986), “Mehmed Lebib Efendi”, Dergâh Yay., C. 6, s. 76.
- YURTSEVEN, Necmettin (2003) - *Türk Edebiyatında Arapça - Türkçe Manzum Lugatlar ve Sünbülzâde Vehbî'nin Nuhbe'si*, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.
- YILMAZ, Emel (2008) - *Yayaköylü Ahmed Reşid Efendi'nin Şerh-i Nuhbe-i Vehbî Adlı Eseri*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, s. 4.